

834

Na osnovu člana 4. stav (3) Pravilnika o praktičnoj nastavi („Službene novine Tuzlanskog kantona”, broj: 4/24), na prijedlog Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona, broj: 21/1-34-20153/24 od 19.08.2024. Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona donosi

UPUTSTVO**za realizaciju praktične nastave kod poslovnih subjekata učenika srednjih tehničkih i stručnih škola sa područja Tuzlanskog kantona****Član 1.****(Predmet)**

Ovim uputstvom se uređuje način evidentiranja planiranja, stručnog nadzora i realizacije praktične nastave kod poslovnih subjekata učenika srednjih tehničkih i stručnih škola sa područja Tuzlanskog kantona.

Član 2.**(Značenje pojedinih pojmova)**

Pojmovi koji se koriste u ovom uputstvu imaju sljedeće značenje:

a) Srednja tehnička i stručna škola (u daljem tekstu: škola) je ustanova u kojoj se vrši srednje stručno obrazovanje, obuka i odgoj učenika sa područja Tuzlanskog kantona.

b) Poslovni subjekt je ustanova, privredno društvo, drugo pravno lice i lice koja samostalno obavlja djelatnost, a koji, shodno zaključenom ugovoru sa školom, realizuje praktičnu nastavu za učenike škola sa područja Tuzlanskog kantona.

c) Koordinator praktične nastave je lice koje je u radnom odnosu u školi i koje koordinira praktičnu nastavu koja se izvodi kod poslovnih subjekata.

d) Mentor za praktičnu nastavu je lice koje je zaposleno kod poslovnog subjekta ili lice koje samostalno obavlja djelatnost i koje posjeduje odgovarajući dokaz o završenoj obuci o osnovama znanja i vještina za izvođenje praktične nastave, a koje je odgovorno za organizaciju, vođenje i praćenje praktične nastave koja se izvodi kod poslovnog subjekta.

e) Plan izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta je pisani dokument sačinjen na obrascu koji je sastavni dio ovog uputstva (Prilog 1), kojim se utvrđuju programski sadržaji i vremenski raspored izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta.

f) Ugovor o saradnji između škole i poslovnog subjekta je ugovor koji se zaključuje u pisanom obliku u skladu s odredbama Pravilnika o praktičnoj nastavi („Službene novine Tuzlanskog kantona”, broj: 4/24, u daljem tekstu: Pravilnik) kojim se uređuju međusobni odnosi, prava i obaveze škole i poslovnog subjekta u vezi s organizacijom i izvođenjem praktične nastave kod poslovnog subjekta.

g) Ugovor o izvođenju praktične nastave kod poslovnog subjekta zaključuje se u pisanom obliku u skladu s odredbama Pravilnika između poslovnog subjekta i učenika, odnosno zakonskog zastupnika učenika, kojim se uređuju međusobni odnosi, prava i obaveze učenika, odnosno zakonskog zastupnika učenika i poslovnog subjekta tokom perioda izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta.

Član 3.**(Izvođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta)**

(1) Praktična nastava u školi izvodi se pod stručnim nadzorom škole kod poslovnih subjekata koji imaju

odgovarajuću savremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uslove u skladu s nastavnim planom i programom, s kojom škola ima zaključen ugovor o saradnji u skladu s odredbama Pravilnika.

(2) Praktična nastava se može izvoditi kod poslovnog subjekta ukoliko:

a) je isti registrovan za obavljanje djelatnosti iz područja zanimanja iz kojeg se vrši praktična nastava i koji omogućavaju prenošenje na učenike znanja i stručnih kompetencija čije sticanje je predviđeno programskim sadržajima propisanim nastavnim planom i programom i planom izvođenja praktične nastave;

b) ukoliko ima odgovarajući prostor, opremu, sredstva, alate i mašine, koji su ispravni i u upotrebnom stanju za obavljanje djelatnosti za koju je registrovan, a samim time i praktične nastave, u zavisnosti od nastavnog plana i programa pojedinog zanimanja;

c) poštuje propis o zaštiti na radu, ima odgovarajući stručni kadar iz struke za koju se obavlja praktična nastava, te ispunjavaju i druge specifične uslove za obavljanje praktične nastave za pojedino zanimanje;

d) ukoliko ima zaposlenika koji posjeduje, odnosno ukoliko lice koje samostalno obavlja djelatnost posjeduje odgovarajući dokaz o završenoj obuci o osnovama znanja i vještina za izvođenje praktične nastave (mentor praktične nastave kod poslovnog subjekta).

(3) Ukoliko jedan poslovni subjekat nije u mogućnosti osigurati izvođenje cjelokupnog praktičnog programskog sadržaja predviđenog nastavnim planom i programom, škola izvođenje praktične nastave može povjeriti više poslovnih subjekata, s kojima je obavezna zaključiti ugovor o saradnji.

Član 4.**(Planiranje realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta)**

(1) Planiranje realizacije praktične nastave je aktivnost koju vrše koordinator praktične nastave i mentor kod poslovnog subjekta.

(2) Planiranje realizacije praktične nastave se vrši na obrascu koji se nalazi u prilogu ovog uputstva (Prilog 1), prije započinjanja realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta.

(3) Koordinator praktične nastave obavezan je upoznati mentora kod poslovnog subjekta s nastavnim planom i programom za stručno zanimanje učenika.

(4) Specifičnost proizvodnog procesa kod poslovnog subjekta može diktirati dinamiku realizacije nastavnog plana i programa, što mora biti navedeno u Planu izvođenja praktične nastave kod poslovnog subjekta.

Član 5.**(Praćenje realizacije praktične nastave)**

(1) Proces praćenja realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta obuhvata redovne, kontinuirane obilaske svih lokacija na kojima se realizuje praktična nastava kod poslovnog subjekta, shodno zaključenim ugovorima o saradnji i ugovorima o realizaciji praktične nastave kod poslovnog subjekta, čiju evidenciju vodi škola na obrascima koji se nalaze u prilogu ovog uputstva (Prilog 2 i Prilog 3).

(2) Kontinuirano praćenje procesa realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta škola realizuje kroz poziciju koordinatora praktične nastave, koji je poveznica između škole i poslovnog subjekta kod kojeg se realizuje praktična nastava.

(3) Evidenciju obilaska učenika na praktičnoj nastavi kod poslovnog subjekta vodi koordinator praktične nastave na obrascu koji se nalazi u prilogu ovog uputstva (Prilog broj 4).

(4) Koordinator praktične nastave, u skladu s planom

obilaska učenika koji realizuju praktičnu nastavu kod poslovnog subjekta vrši praćenje redovnosti pohađanja nastave u saradnji s mentorom.

(5) Redovnost pohađanja praktične nastave kod poslovnog subjekta evidentira mentor kod poslovnog subjekta na obrascu koji se nalazi u prilogu ovog uputstva (Prilog 5).

Član 6.

(Evidencija o zapažanju i praćenju u realizaciji praktične nastave kod poslovnog subjekta i ocjena učeničkih znanja, vještina i kompetencija stečenih u realizaciji praktične nastave)

(1) Tokom perioda realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta, mentor vodi evidenciju o zapažanju i praćenju učenika na praktičnoj nastavi kod poslovnog subjekta.

(2) Evidenciju iz stava (1) ovog člana mentor vodi na obrascu koji se nalazi u prilogu ovog uputstva (Prilog 6).

(3) Evidencija iz stava (2) ovog člana će se uzeti u obzir prilikom ocjene učeničkih znanja, vještina i kompetencija stečenih u realizaciji praktične nastave kod poslovnog subjekta.

(4) Ocjena učeničkih znanja, vještina i kompetencija stečenih u realizaciji praktične nastave kod poslovnog subjekta, po završenom polugodištu, vrši se na obrascu koji se nalazi u prilogu ovog uputstva (Prilog 7).

Član 7.

(Stručni nadzor realizacije praktične nastave)

(1) Stručni nadzor nad provođenjem praktične nastave u školi vrši Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona, u skladu s važećim Zakonom o srednjem obrazovanju i odgoju.

(2) Stručni nadzor nad organizovanjem i provođenjem praktične nastave, te radom mentora i/ili drugih odgovornih osoba kod poslovnih subjekata u cilju provjere da li učenici usvajaju potrebna znanja i vještine, vrši škola.

(3) Stručni nadzor iz stava (2) ovog člana, u skladu s odredbama Pravilnika, obuhvata:

a) praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada,

b) praćenje rada mentora i/ili drugih odgovornih lica kod poslovnog subjekta,

c) pružanje stručne pomoći mentoru i/ili drugom odgovornom licu kod poslovnih subjekata u planiranju, programiranju i organizovanju praktične nastave,

d) nadzor nad dokumentacijom i evidencijom vezano za praktičnu nastavu,

e) druga pitanja od značaja za provođenje praktične nastave kod poslovnog subjekta.

(4) Uvid u propisanu dokumentaciju evidencije realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta, odnosno koordinatora praktične nastave, će dati uvid u kvalitet realizovane praktične nastave kod poslovnog subjekta.

Bosna i Hercegovina
-Federacija Bosne i Hercegovine-
Tuzlanski Kanton
Ministarstvo obrazovanja i nauke

MINISTAR

Dr.sci. Ahmed Omerović, v.r.

Broj: 10/1-34-021908-1/24
Tuzla, 30.08.2024. godine

Prilog 1

PLAN REALIZACIJE PRAKTIČNE NASTAVE KOD POSLOVNOG SUBJEKTA

Poslovni subjekt _____

Stručno zvanje – zanimanje _____

MJESEC	Nastavne oblasti predviđene NPiP-om	Ostvariva realizacija planiranog NPiP-a (eventualna odstupanja od NPiP navesti po pojedinim mjesecima)	Napomena
SEPTEMBAR			
OKTOBAR			
NOVEMBAR			
DECEMBAR			

MJESEC	Nastavne oblasti predviđene NPiP-om	Ostvariva realizacija planiranog NPiP-a <i>(eventualna odstupanja od NPiP navesti po pojedinim mjesecima)</i>	Napomena
JANUAR			
FEBRUAR			
MART			
APRIL			
MAJ			
JUNI			

Datum, _____

_____
(Mentor/odgovorno lice)

_____
(Kordinator praktične nastave)

Prilog 2
Školska _____ / _____ godina

Škola _____

EVIDENCIJA UGOVORA O SARADNJI O REALIZACIJI PRAKTIČNE NASTAVE KOD POSLOVNOG SUBJEKTA

RB	Naziv poslovnog subjekta	Broj ugovora o saradnji	Datum potpisivanja ugovora	Vremenski period trajanja ugovora

Koordinator PN-e _____

Direktor škole _____

Prilog 3

Školska ____ / ____ godina

Škola _____

EVIDENCIJA UGOVORA O IZVOĐENJU PRAKTIČNE NASTAVE KOD POSLOVNOG SUBJEKTA

RB	Razred	Ime i prezime učenika	Stručno zvanje/zanimanje	Naziv poslovnog subjekta	Broj ugovora o izvodjenju praktične nastave	Datum potpisivanja ugovora	Vremenski period trajanja ugovora

Koordinator PN-e _____
Direktor škole _____

Prilog 4

**EVIDENCIJA OBILASKA UČENIKA NA PRAKTIČNOJ NASTAVI KOD POSLOVNOG
SUBJEKTA**

Ime i prezime učenika _____

Razred _____

Poslovni subjekt _____

Datum obilaska.....	Mentor je preuzeo nastavni plan i program praktične nastave za tekuću školsku godinu i dogovorena je njegova realizacija. Izrađen je i dogovoren Plan realizacije praktične nastave kod poslovnog subjekta. (Navesti eventualna odstupanja pri realizaciji NPiP)
	Potpis koordinatora praktične nastave _____ Potpis mentora/odgovorno lice _____
Datum obilaska.....	Zapažanja mentora i KPN-a
	Potpis koordinatora praktične nastave _____ Potpis mentora/odgovorno lice _____
Datum obilaska.....	Zapažanja mentora i KPN-a
	Potpis koordinatora praktične nastave _____ Potpis mentora/odgovorno lice _____

Prilog 6

**OBRAZAC O ZAPAŽANJU I PRAĆENJU UČENIKA NA PRAKTIČNOJ NASTAVI
KOD POSLOVNOG SUBJEKTA NA KRAJU _____ POLUGODIŠTA**

Učenik (ime i prezime)					
Razred					
Proizvodni pogon/ Odjeljenje/Sektor					
Adresa poslovnog subjekta					
Mentor kod poslovnog subjekta					
Kriteriji ocjenjivanja	5	4	3	2	1
Redovnost pohađanja praktične nastave <i>(redovan dolazak, prisutnost tokom nastave do kraja, stalno traženje napuštanja radnog mjesta, itd.)</i>					
Urednost <i>(prikladan dolazak na nastavu, itd.)</i>					
Socijalno ponašanje <i>(spremnost za saradnju, spremnost za pružanje pomoći, svijest o odgovornosti)</i>					
Timska sposobnost <i>(sposobnost rada u timu, ponašanje prema nadređenima, ponašanje prema kolegama, ponašanje prema klijentima)</i>					
Pouzdanost <i>(stav prema radu, tempo rada, trud, kreativnost, pažljivost, pouzdanost)</i>					
Zainteresovanost za dodijeljene poslove					
Samoinicijativnost					
Inovativnost					
Stručna kompetencija (obratiti pažnju na godinu obrazovanja)					
Rukovanje inventarom i materijalima					
Primjena mjera zaštite na radu <i>(koristi sredstva zaštite na radu bez/sa napominjanjem o njihovoj neophodnosti)</i>					
Teoretska znanja sposobnosti učenika <i>(nadarenost za shvatanje (razumijevanje), nadarenost za posmatranje, samostalno razmišljanje, sposobnost sprovođenja u djelo/praktične primjene naučenog)</i>					
PRIJEDLOG OCJENE					
Lične napomene					

Da li ćete ponovo i sljedeće školske 20__ / 20__ . godine primiti nekog učenika/učenicu iz škole u vaš poslovni subjekat?	☐ DA	☐ NE
Obrazloženje: 		

Mentor kod poslovnog subjekta

Datum: .....

Potpis: .....

Prilog 7

**OCJENA UČENIČKIH ZNANJA, VJEŠTINA I KOMPETENCIJA KOJI OBAVLJAJU
PRAKSU KOD POSLOVNOG SUBJEKTA TOKOM ____ POLUGODIŠTA**

Poslovni subjekat	
Ime i prezime učenika	
Odjeljenje	
Zanimanje	
Mentor kod poslovnog subjekta	
Koordinator praktične nastave	

NAZIV RADNOG ZADATKA/VJEŽBE	ZAPAŽANJA MENTORA I OCJENA
<i>Radni zadatak:</i>	
<i>Zapažanja mentora:</i>	
DATUM:	OCJENA _____ ( )
POTPIS KOORDINATORA	_____
POTPIS GLAVNOG MAJSTORA/POSLOVOĐE	_____